

Proč a jak se revidovala chemie v RVP ZV a jak ji pojmovat?

FAQ

1. Proč se RVP pro chemii měnil?

Protože dlouhodobě vidíme slabší výsledky i motivaci žáků a zároveň převahu transmisivní výuky, která často nepodporuje porozumění, zvědavost ani práci s důkazy. Revize směřuje k tomu, aby chemie byla srozumitelnější, užitečnější a více postavená na aktivní práci žáků.

2. Co je hlavní změna v pojetí chemie?

Větší důraz na smysl a použitelnost: chemie jako nástroj k porozumění světu kolem nás (látky, přeměny, energie, dopady na zdraví, prostředí a společnost), méně „encyklopedického“ hromadění pojmů.

3. Co jsou očekávané výsledky učení (OVU) a co to znamená v praxi?

OVU popisují, co má žák umět prokázat (typicky činnostmi), ne seznam kapitol, které „musíte odučit“. V praxi vám dávají cíl, ale nechávají volnost v cestě – s oporou v metodické podpoře.

4. Proč je v kurikulu méně OVU a jsou „širší“?

Protože kurikulum má dávat prostor učitelům i žákům: na porozumění, práci s úlohami, experimenty, projekty a reflexi. Menší počet OVU má snížit tlak „stihnout vše“ za cenu povrchnosti.

Původní zadání pro tvůrce bylo redukovat počty výstupů. Abychom zajistili, že vzdělávací obsah bude dostatečně ucelený a formulace formou aktivních sloves budou indikovat požadované myšlenkové operace žáků, bylo zapotřebí OVU formulovat širěji.

5. Kde je „učivo“, když není vypsáno jako seznam témat?

Učivo je chápáno v RVP ZV už v jeho verzi z roku 2005 prostředkem dosahování očekávaných výstupů, nyní výsledků učení, nikoli jako cíl. Hlavní směry pro revizi RVP ZV jako jeden ze základních požadavků nesly instrukci, že učivo nebude uvedeno vůbec. Důvodem je snaha minimalizovat důraz na pouhé předkládání faktů.

S konkrétní tematizací a posloupností učitelům pomáhá:

- modelové ŠVP,
- metodická podpora (komentáře, indikátory, ilustrativní úlohy),
- váš školní kontext (čas, vybavení, žáci).

6. Co je modelový ŠVP a k čemu bude?

Modelový ŠVP je praktická ukázka, jak lze OVU převést do rozvržení témat a hodin. Není povinný, ale výrazně zkracuje cestu od „RVP textu“ k reálné výuce. Můžete ho převzít jako základ a upravit pro potřeby školy.

7. Jak učit bez nových učebnic?

Učebnice mohou dočasně pomoci jako zdroj textů a úloh, ale neměly by diktovat strukturu výuky. V přechodném období je rozumné opřít se hlavně o:

- modelové ŠVP,
- ilustrativní úlohy,
- ověřené krátké zdroje (simulace, videa, jednoduché pracovní listy),
- vlastní experimenty (i nízkonákladové).

8. Co jsou ilustrativní úlohy a jak je využít?

Ilustrativní úlohy jsou příklady aktivit, které ukazují, jak může žák OVU naplnit. Typicky jsou ve třech úrovních (např. „na začátku / na cestě / splněno“). Můžete je využít přímo ve výuce, jako inspiraci pro vlastní variantu i pro diferenciaci práce se třídou.

9. Znamená revize víc experimentů a badatelství? A co když na to nejsou podmínky?

Směr je jasný: více práce s důkazy a zkušeností, nejen výklad. Neznamená to laboratorní chemii v každé hodině. Zvládnout to lze i skromně: demonstračními pokusy, „mikropokusy“ s běžnými materiály, modely či simulacemi nebo krátkými badatelskými úlohami (hypotéza – ověření – závěr). Důležité je, aby žáci něco zkoumali a vyvozovali, nejen opisovali.

10. Co se mění v práci se symbolikou (vzorce, rovnice)?

Stávající výuka chemie – nejen v ČR – předkládá vzdělávací obsah především na symbolické úrovni. Autor zásadní práce o trojích reprezentacích v chemii (A. Johnson) uvádí jako ideál jedince, který je schopný volně se pohybovat mezi makroskopickou, submikroskopickou a symbolickou úrovní reprezentací a umí volit ty, které jsou zrovna relevantní pro řešení dané úlohy.

Při zavádění nových konceptů se doporučuje postupovat v pořadí: makro (pozorovatelná vrstva) → submikro (model) – podstata děje/jevu na úrovni částic → symbolika (zápis), a to ve chvíli, kdy už částicovému složení žáci rozumí natolik, že je vhodné si usnadnit

práci symbolickým zápisem. Tím se snižuje pocit, že „chemie je jen šifra“, a posiluje se porozumění tomu, co vzorec či rovnice vyjadřují.

11. Jak to bude s hodinovou dotací chemie?

Základní rámec je nastaven tak, aby chemie měla stabilní prostor v povinném základu a zároveň aby školy měly více disponibilních hodin na profilaci (např. seminář, projekt, volitelný blok). Konkrétní rozvržení ale zůstává na škole.

V modelovém ŠVP se nyní počítá s 5 hodinami, rozloženými takto: 2 hodiny v 7. a 8. ročníku a 1 hodina v 9. ročníku.

12. Nebude to v rozporu s přijímačkami, olympiádami nebo „výběrovou“ chemií?

Nebude. Kurikulum cílí na společný základ pro všechny. Pro zájemce a nadané je prostor řešit nadstavbu (semináře, projekty, soutěže) z disponibilních hodin nebo klubových aktivit. Nedává smysl nastavovat výuku celé třídy podle potřeb malé části žáků, kteří o obor projevují zájem. Naopak nově navržená struktura má za cíl podnítit větší množství žáků k zájmu o obor.

13. Kde najdu průběžnou podporu a materiály?

Opора stojí na kombinaci modelových ŠVP, metodické podpory u OVU (komentáře, indikátory, úlohy), nabídky NPI a metodických kabinetů (sdílení praxe, vzdělávání) a spolupráce v regionu (učitelské komunity, tandem, hospitace).

O dokumentu

Tento dokument vznikl jako doplňující materiál k webinári k revizi RVP ZV. Obsahuje odpovědi na často kladené dotazy od učitelů a dalších účastníků webináře a je určen pro pedagogy, vedení škol a další odbornou veřejnost.

Dokument je součástí série **FAQ k webinářům NPI ČR**, které se věnují jednotlivým vzdělávacím oblastem a tématům spojeným s revizí RVP.

Záznamy a další informace o webinářích najdete na: <https://webinare.rvp.cz/ips-kurikulum>.

O webinári

Lektor: doc. PhDr. Martin Rusek, Ph.D.

Datum vysílání: 3. 12. 2025

Více informací: <https://webinare.rvp.cz/webinar-npi/124623>

Podpora kurikulární práce škol
Národní pedagogický institut ČR

Máte další otázky?

Pro své případné dotazy využijte online konzultační centrum NPI.

kc.rvp.cz

